

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [de](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítónk.

német

Swipe to change

Házasság felbontása és különválás

Ausztria

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

Az osztrák jog a házasság felbontásának három fajtáját ismeri: a házasság felbontása vétkesség miatt, a házasság felbontása annak okán, hogy a háztartási közösség legalább három éve megszűnt, és a házasság felbontása közös megegyezéssel.

A házastárs kérheti a házasság felbontását, ha a másik házastárs a házassági köteleességek súlyos megsértésével vagy tisztességtelen, illetve erkölcsstelen magatartással a házasságot neki felróható módon oly mértékben feldúlta, hogy a házasság lényegének megfelelő életközösség helyreállítása nem elvárható. Ha a házaspár három éve különváltan él, a házasság felbontását a házasság teljes és helyrehozhatatlan megromlása miatt bármely házastárs kérheti. Ha a házastársak között legalább fél éve nincs házassági életközösség, a házassági viszony helyrehozhatatlan megromlását mindketten állítják, és a házasság felbontását illetően egyetértenek, úgy a házastársak a házasság felbontását együtt kérhetik.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

A házasság felbontásának fő oka a házassági életközösség helyrehozhatatlan megromlása. A házasság megromlását előidézheti, hogy a házaspár a házassági köteleességeket súlyosan megszegi, különösen, ha a házastárs házasságtörést követ el, vagy a másik házastárral szemben fizikai erőszakot alkalmaz, illetve súlyos lelki szenvedést okoz. Abban az esetben is, ha a magatartás nem tekinthető a házassági köteleességek megszegésének, mivel az elmezavar következményének tudható be, de a házasság ennek ellenére olyan mértékben megromlott, hogy a lényegét jelentő házassági életközösség helyreállítása nem várható, továbbá ha a házaspár elmebetegségben vagy súlyosan fertőző vagy ragályos, illetve viszolyt keltő betegségben szenved, a másik házastárs kérheti a házasság felbontását. Valamennyi említett esetben a házasság felbontását kérő házastársnak a hivatkozott okok meglétét bizonyítania kell. Ha azonban a házastársak három éve különváltan élnek, úgy a házassági köteleességek megszegésére nem kell hivatkozni, vagy azt megállapítani.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házasfelek közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

A házastársak alapvetően megtartják azt a vezetéknevüket, amelyet a házasság során viseltek. Amennyiben a házastárs a házasságkötéskor a másik házastárs vezetéknevét felvette, úgy a házasság előtti nevét ismét felveheti.

3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?

Elviekben a házastársak a vagyonmegosztásról szabadon megállapodhatnak. Ez történhet kölcsönös lemondással (amelynek következtében a házasság alatti törvényi vagyonelkülönítés a házasság felbontását követően is megmarad), az esetleges vagyonszerződéssel rendezett közös vagyon megosztásával, vagy valamely házastárs vagyonrészeinek a másik házastársra való átruházásával.

Ha a házastársak a vagyonukat illetően nem állapodtak meg, bármely házastárs kérheti a mindkét házastárs meghatározott vagyonrészeinek bírói megosztását. Megosztás alá esik a „házastársak vagyona” és a „házastársak megtakarításai”. A „házastársak vagyona” a házastársi közös lakás és a háztartási célú ingóságok mellett minden egyéb dolog, amely a házasság fennállása alatt ténylegesen mindkét házastárs életvitelét szolgálta. A „házastársak megtakarításai” valamennyi, a házastársak által a házassági együttélés alatt összegyűjtött értékberuházást jelentik.

Kizárt a vagyonmegosztás valamennyi olyan dolog esetében, amelyet a házastársak a házasságba vittek, harmadik személytől öröklés vagy ajándékozás útján szereztek, továbbá olyan dolgok esetében, amelyeket kizárólag az egyik házastárs személyes használat vagy szakmai tevékenység céljából használt, úgyszintén vállalkozást vagy vállalkozásban való részesedést, kivéve, ha ezek pusztán értékberuházások.

A bíróságnak a megosztandó vagyont valamennyi releváns körülmény figyelembe vételével, a méltányosság szerint kell megosztania, amelynek során különösen a házastársaknak a házastársi vagyon megteremtéséhez és a házassági megtakarítások felhalmozásához való hozzájárulásának súlyára és mértékére, valamint a gyermekek jólétére kell tekintettel lennie. Hozzájárulásnak minősül a tartásdíj fizetése, a megélhetésben való közreműködés, a közös háztartás vezetése, a közös gyermekek gondozása és nevelése, és minden más házastársi segítség.

3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A gyermekjogokról szóló törvényt módosító 2001. évi törvény 2001. július 1-jei hatálybalépése óta a szülőknek a válást követően széleskörű lehetőségeik vannak, hogy a szülői felügyeleti viszonyokat kialakítsák. A házasság felbontása esetén a házasságból származó kiskorú gyermekkel kapcsolatos közös szülői felelősség általában fennmarad. A szülőknek azonban megfelelő határidőn belül be kell nyújtani a bírósághoz a gyermek fő tartózkodási helyéről szóló megállapodást, ha közös szülői felelősséget kívánnak fenntartani úgy, mint ahogy az a házasság alatt fennállt. A szülők a bíróság előtt arról is megállapodhatnak, hogy melyik szülő viseli a kizárólagos szülői felelősséget vagy mely szülő szülői felelősségi köre korlátozódik csupán bizonyos esetekre. A gyermekjogokról és a gyermekek elnevezésének jogáról szóló törvényt módosító 2013. évi törvény (*Kindschafts- und Namensrechtsänderungsgesetz*) óta a bíróság az egyik vagy mindkét szülő kívánása ellenére elrendelheti a szülői felelősség közös gyakorlását, ha úgy ítéli meg, hogy a közös szülői felelősség szolgálja legjobban a gyermek érdekeit. A szülőknek ezután meg kell állapodniuk arról, hogy kivel fog élni a gyermek. Ha közös szülői felelősség nem szolgálja a gyermek érdekeit, a bíróságnak kell döntenie arról, hogy melyik szülő viselje a kizárólagos szülői felelősséget.

3.4 a másik házaspár felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

Az egyedüli vagy túlnyomórészt vétkes házastársnak a másik házastárs részére a házastárs életviszonyainak megfelelő tartásdíjat kell fizetnie, amennyiben a másik házastárs, a tőle a körülmények szerint elvárható, vagyonból és kereső tevékenységből származó jövedelmei nem elegendőek. Ha a házasság felbontásáért mindkét házastárs felelős, de egyik sem túlnyomórészt, úgy a bíróság a magát eltartani nem képes házastárs részére tartásdíj-hozzájárulást ítélhet meg, ha a másik házastárs szükségleteire, vagyoni- és kereseti viszonyaira tekintettel ez megfelel a méltányosságnak. A hozzájárulási kötelezettség időben korlátozható. A közös megegyezéssel történő válás esetén a házastársak szabadon megállapodhatnak, hogy az egyik félnek kell-e a másik részére tartásdíjat fizetni, vagy a felek kölcsönösen lemondanak a tartási követeléseikről.

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

Ezt a jogintézményt az osztrák jogrendszer nem ismeri.

5 Melyek a különválás feltételei?

Lásd a 4. kérdésre adott választ.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

Lásd a 4. kérdésre adott választ.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

Az osztrák házassági jog szabályozza a „házasság érvénytelenségét” (*Ehenichtigkeit*). A házasság érvénytelennek minősül, ha a házasságkötés nem az előírt formában történt, ha valamelyik házastárs a házasságkötés időpontjában cselekvőképtelen volt, vagy öntudatlan állapotban, vagy időszakos elmezavarban szenvedett, ha a házasságot kizárólag vagy főként abból a célból kötötték, hogy a házastárs számára lehetővé váljék a másik házastárs vezetéknévének viselése, vagy a másik házastárs állampolgárságának megszerzése a házassági életközösség alapításának szándéka nélkül. A házasság továbbá érvénytelen, ha valamelyik házastárs a házasságkötés időpontjában harmadik személlyel érvényes házasságban élt, vagy a házasságot törvényellenesen vérrokonok kötötték.

A házasságot érvényteleníteni bírósági határozattal lehet, ha a házasságkötés időpontjában a házastárs korlátozottan cselekvőképes volt, és törvényes képviselője a házasságkötéshez nem járult hozzá, ha a házasságkötéskor a házastárs nem tudta, hogy házasságkötésről van szó, vagy ha bár erről tudomása volt, házasságkötési nyilatkozatot azonban nem akart tenni, ha a házastárs a másik házastárs személyazonosságával kapcsolatban tévedett, ha a házastárs a házasságkötésnél a másik házastárs személyét érintő olyan körülményekkel kapcsolatban tévedett, amelyek őt a helyzet ismerete és a házasság lényegének helyes értékelése esetén a házasságra lépéstől visszatartották volna, ha a házastársat a házasságra lépésre a lényeges körülményeket érintő csalárd megtévesztéssel vették rá, vagy ha a házasságra lépésre jogellenes fenyegetéssel kényszerítették.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

Lásd a 7. kérdésre adott választ.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

A házasság érvénytelensége esetén a házasság olyan, mintha soha sem kötötték volna meg. Ha a házasság érvénytelenségéről a házasság megkötésekor csak az egyik házastársnak volt tudomása, úgy a házastársak viszonyára a vagyoni jogi kapcsolat tekintetében a házasság felbontása esetén érvényes szabályok alkalmazandók. A házasságból származó gyermekek a házasság érvénytelenítését követően is házasságból származónak minősülnek.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

A házasságot csak bíróság bonthatja fel vagy érvénytelenítheti, a házasság felbontásával kapcsolatos problémákat azonban peren kívül is (pl. közvetítés útján) lehet rendezni.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

A házasság felbontásával, érvénytelenítésével, illetve a házasság fennállásával vagy a nemlétező házassággal kapcsolatos jogvitákban a kerületi bíróság (*Bezirksgerichte*) illetékes. E jogvitákra annak a kerületi bíróságnak van kizárólagos illetékessége, amelynek illetékességi területén a házastársak közös szokásos tartózkodási helye van, vagy ahol legutoljára volt. Amennyiben a keresetlevél benyújtásakor egyik házastárs szokásos tartózkodási helye sincs ezen a területen, vagy Ausztriában nem volt közös szokásos tartózkodási helyük, úgy annak a bíróságnak van kizárólagos illetékessége, amelynek illetékességi területén az alperes házastárs szokásos tartózkodási helye található, vagy ha ilyen Ausztriában nincs, akkor az a bíróság, amelynek illetékességi területén a felperes házastárs szokásos tartózkodási helye van, egyebekben a Bécsi Belvárosi Kerületi Bíróság (*Bezirksgericht Innere Stadt Wien*) rendelkezik kizárólagos illetékességgel. Az osztrák bíróságok belföldi illetékessége ezeknél a vitáknál csak akkor áll, ha valamelyik házastárs osztrák állampolgár, ha az alperes vagy mindkét házastárs általi érvénytelenítési kereset esetén legalább az egyik házastárs szokásos tartózkodási helye Ausztriában van, vagy ha a felperes szokásos tartózkodási helye Ausztriában van, és vagy mindkét házastárs utolsó közös szokásos tartózkodási helye Ausztriában volt, vagy a felperes hontalan, illetve a házasságkötés időpontjában osztrák állampolgár volt. Ez az illetékesség kizárólagos, a más bíróság illetékességéről szóló megállapodás azonban megengedett.

A házasság felbontása iránti keresetnél a keresetre vonatkozó általános alaki követelményeket kell figyelembe venni. A házasság közös megegyezéssel történő felbontása iránti kérelemnél – amelyről peren kívüli eljárásban dönt a bíróság – mindkét házastárs által aláírt kérelem van szükség. Minden esetben mellékelni kell a házassági anyakönyvi kivonatot. Ugyancsak tanácsos csatolni a kérelmet alátámasztó egyéb dokumentumokat is.

12 Igénybe vehetek-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

A házasság felbontásával kapcsolatos ügyekben is lehetőség van a költségmentesség kérelmezésére, a költségmentesség általános szabályaival összhangban (lásd „Költségmentesség – Ausztria”). A házasság felbontása iránti eljárásban a kötelező ügyvédi képviselőt követelménye viszonylagos; ha valamely fél nem kíván a bíróságon személyesen megjelenni, csak ügyvéd képviselheti.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

Az elsőfokú bíróság felbontásával, érvénytelenítésével vagy a házasság fennállásával, illetve nemlétező házassággal kapcsolatos határozatait ellen lehet fellebbezni az illetékes felsőbb szintű bíróságnál, azaz a tartományi bíróságnál (*Landesgericht*), amely az illetékes kerületi bíróság másodfokú bíróságaként jár el.

A fellebbezési bíróság határozata ellen csak akkor van mód fellebbezni valamely jogkérdéssel kapcsolatban, ha a döntés olyan anyagi jogi vagy eljárásjogi jogkérdés megoldásától függ, amely a jogegység, a jogbiztonság vagy jogfejlődés megóvása érdekében jelentős, pl. mert a fellebbezési bíróság eltér a Legfelsőbb Bíróság joggyakorlatától, vagy az ilyen joggyakorlat hiányzik vagy nem egységes.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

2001. március 1-je óta az Európai Unió tagállamai között – Dánia kivételével – a házasságot felbontó döntések elismerése a házassági ügyekben és a házastársaknak a közös gyermekkel kapcsolatos szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. május 29-i [1347/2000/EK tanácsi rendelet](#) (HL L 2000/160., 19. oldal) szerint alakul. E rendelet (Brüsszel II. rendelet) szerint a házasságot felbontó, más tagállamokban hozott döntéseknél a kifejezett elismerési döntés már nem követelmény. Ehelyett az elismerésről minden bíróságnak és közigazgatási hatóságnak a mindenkor folyamatban lévő eljárásban inkább előzetes kérdésként kell határoznia. Ez különösen érvényes az anyakönyvvezető által az állam megállapítása érdekében végzett ellenőrzésre, hogy a házasság másik tagállamban engedélyezett felbontása lehetővé teszi-e az újabb házasságkötést.

Valamennyi jogosan érdekelt fél kérheti annak megállapítását, hogy a házasságot felbontó, külföldön meghozott döntés elismerhető vagy sem. A házasság fennállásával kapcsolatos külföldi határozatok elismerése vagy az elismerés megtagadása iránti eljárásokat alapvetően a kerületi bíróságon kell lefolytatni. A házasságot felbontó külföldi határozat elismerése vagy az elismerés megtagadása iránti kérelmet ahhoz a kerületi bírósághoz kell címezni, amelynek illetékességi területén a kérelmező szokásos tartózkodási helye van, vagy – ha a kérelmező nem rendelkezik Ausztriában szokásos tartózkodási hellyel – ahol az alperes szokásos tartózkodási helye van vagy ennek hiányában a „*Bezirksgericht Innere Stadt Wien*”-hez (Bécsi Belvárosi Kerületi Bírósághoz).

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Lásd a 14. kérdésre adott választ. A csatolandó okiratok listáját a [Brüsszel II.](#) rendelet 32. cikke sorolja fel.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

A házasság felbontásának feltételeire irányadó jogot a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog területén létrehozandó megerősített együttműködés végrehajtásáról szóló, 2010. december 20-i 1259/2010/EU tanácsi rendelettel (HL L 343/10., 2010.12.29.), más néven a Róma III. rendelettel összhangban állapítják meg. A házastársak dönthetnek arról, hogy mely jogot kívánják alkalmazni. Ez lehet annak az államnak a joga, amelyben e döntés meghozatalának időpontjában a házastársak szokásos tartózkodási helye van vagy annak az államnak a joga, amelyben a házastársak utolsó szokásos tartózkodási helye volt, feltéve, hogy e döntés meghozatalának időpontjában az egyik házastárs szokásos tartózkodási helye még mindig abban az államban található, vagy annak az államnak a joga, amelynek e döntés meghozatalakor az egyik házastárs az állampolgára vagy amelyben a kérelmet benyújtják. Ha a pár nem választja ki az eljáró bíróságot, annak az államnak a joga az irányadó, amelyben a házastársak a kérelem benyújtásakor szokásos tartózkodási hellyel rendelkeznek, vagy ha nincs szokásos tartózkodási helyük, akkor annak az államnak a joga, amelyben a házastársak utolsó szokásos tartózkodási helye volt, feltéve, hogy e szokásos tartózkodási hely a kérelem benyújtását megelőzően legfeljebb egy évvel szűnt meg, és a kérelem benyújtásakor az egyik házastárs szokásos tartózkodási helye még mindig ott található, vagy ennek hiányában annak az államnak a joga, amelyhez a kérelem benyújtásakor mindkét házastárs tartozik, vagy a kérelem benyújtása szerinti állam joga.

Utolsó frissítés: 16/10/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.